

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 2. avgusta 2024. godine
Br. Ref.: RK 2488/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI106/23

Podnosilac

Ramiz Buzhala

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo A. A. br. 3/2023 od
10. februara 2023. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

- Zahtev je podneo Ramiz Buzhala, sa prebivalištem u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu [A. A. br. 3/2023] Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 10. februara 2023. godine u vezi sa odlukom [KPK. br. 318/2022] Tužilačkog saveta Kosova (u daljem tekstu: TSK) od 23. decembra 2022. godine.
3. Osporena presuda je podnosiocu zahteva uručena 29. avgusta 2022. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti gore navedene presude Vrhovnog suda u vezi sa odlukom TSK-a, kojom su, prema navodima podnosioca zahteva, povređena njegova prava zagarantovana odredbama člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i stavom 1. člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25. (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).
6. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023 je objavljen u Službenom listu Republike Kosovo i stupio na snagu petnaest (15) dana nakon njegovog objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) se poziva na odredbe gore navedenog Poslovnika, kojim je stavljen van snage Poslovnik o radu Ustavnog suda br. 01/2018. S tim u vezi, shodno pravilu 78. (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno će pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018, nastaviti da se primenjuju na predmete koji su registrovani u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, samo ukoliko su i u meri u kojoj su povoljnije za stranke.

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 29. maja 2023. godine, podnosilac je podneo svoj zahtev Sudu.
8. Dana 31. maja 2023. godine, predsednica Suda je odlukom GJR.KI209/22 imenovala sudiju Selvetu Gërxhaliu-Krasniqi za sudiju izvestioca, dok je odlukom KSH. KI209/22 imenovala članove Veća za razmatranje, sastavljenog od sudija: Gresa Caka-Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Safet Hoxha (članovi).
9. Dana 6. juna 2023. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao po jednu kopiju zahteva Vrhovnom sudu i SSK-u.
10. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo i tom prilikom otpočeo svoj mandat u Sudu.
11. Dana 16. jula 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu da proglaši zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica slučaja

12. Na osnovu spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva obavljao funkciju glavnog tužioca u Osnovnom tužilaštvu u Đakovici do donošenja odluke o njegovoj suspenziji zbog pokretanja disciplinskih postupaka protiv njega.
13. Dana 14. jula 2022. godine, TSK je primio zahtev od vršioca dužnosti glavnog državnog tužioca B.K, za pokretanje disciplinske istrage protiv podnosioca zahteva, na osnovu osnovane sumnje da je isti u svojstvu glavnog tužioca Osnovnog tužioca u Đakovici, dana 13. jula 2022. godine, podelio pitanja sa pismenog testa koji je trebalo da se održi istog dana za regrutovanje stručnih saradnika u Osnovnom tužilaštvu u Đakovici, Prizrenu i Peći.
14. Dana 14. jula 2022. godine, TSK je usvojio zahtev vršioca dužnosti glavnog državnog tužioca u vezi sa predmetom [AD. br. 05/202] i doneo odluku KPK. br. 801/2022 o trenutnoj suspenziji podnosioca zahteva sa položaja glavnog tužioca Osnovnog tužioca u Đakovici, uz smanjenje plate od pedeset posto (50%). Istog dana, TSK je doneo odluku KPK. br. 803/2022 o osnivanju Istražnog panela radi istrage disciplinskih prekršaja podnosioca zahteva.
15. Dana 31. avgusta 2022. godine, Istražni panel je u vezi sa disciplinskim predmetom [AD. br. 05/202], održao raspravu. Istražni panel je, nakon što je saslušao podnosioca zahteva, predložio istom dobrovoljni sporazum u slučaju priznanja krivice, koji je podnosilac zahteva prihvatio i potpisao. Sporazumom je bilo predviđeno da se podnosiocu zahteva izrekne disciplinska sankcija trajni premeštaj sa položaja glavnog tužioca u Osnovnom tužilaštvu u Đakovici na položaj tužioca u Opštem odeljenju Osnovnog tužilaštva u Prizrenu i da se stranke odreknu prava na disciplinski postupak i prava na žalbu, u slučaju da TSK prihvati dogovoreni sporazum sa preporukom o disciplinskoj sankciji.
16. Dana 30. septembra 2022. godine, TSK je održao raspravu kojoj su prisustvovali predsedavajući Istražnog panela i podnosilac zahteva. Nakon saslušanja stranaka, TSK je u skladu sa članom 34. Zakona br. 06/L-056 o TSK-u, članom 13. Zakona br. 06/L-057 o disciplinskoj odgovornosti sudija i tužilaca (u daljem tekstu: ZDOST), većinom glasova, odbio dobrovoljni sporazum Istražnog panela, i vratio predmet istom radi utvrđivanja potpunog činjeničnog stanja.
17. Dana 13. oktobra 2022. godine, Istražni panel je tražio od TSK-a produženje roka za još dva meseca, počev od 14. oktobra 2022. do 13. decembra 2022. godine, za razmatranje slučaja.
18. Dana 14. oktobra 2022. godine, TSK je odlukom KPK. br. 1223/2022 usvojio zahtev Istražnog panela za produženje roka.
19. Dana 19. novembra 2022. godine, u svojstvu svedoka saslušani su članovi komisije za regrutovanje za stručne saradnike i podnosilac zahteva.
20. Dana 23. novembra 2022. godine, Istražni panel je, nakon što je saslušao podnosioca zahteva i razmotrio predočene činjenice i dokaze, sačinio izveštaj o predmetom slučaju, u kojem je navedeno da je u radnjama podnosioca zahteva utvrđen disciplinski prekršaj iz podstava 2.10 stava 2. člana 6. Zakona br. 06/L-057 o disciplinskoj odgovornosti sudija i tužilaca (u daljem tekstu: ZDOST), zbog mešanja u proces regrutovanja stručnih saradnika za gore navedena osnovna tužilaštva. U izveštaju je preporučeno da se podnosiocu zahteva izrekne disciplinska sankcija "trajni premeštaj u Osnovno tužilaštvo u Peći, u skladu sa podstavom 1.4 stava 1. člana 7. ZDOST-a".

21. Dana 24. novembra 2022. godine, Istražni panel je dostavio TSK-u izveštaj sa preporukama na dalju procenu i razmatranje.
22. Dana 23. decembra 2022. godine, TSK je nakon razmatranja izveštaja i saslušanja predsedavajućeg Istražnog panela, kao i podnosioca zahteva, doneo odluku KPK. br. 1579/2022, kojom je u njenoj izreci utvrđeno:
- I. Usvaja se izveštaj Istražnog panela AD. br. 05/2022 od 24. novembra 2022. godine, u disciplinskom predmetu glavnog tužioca Ramiza Buzhale, Osnovno tužilaštvo u Đakovici;*
- II. Utvrđuje se da je glavni tužilac Ramiz Buzhala postupio u suprotnosti sa članom 6. stav 2. podstav 2.10 Zakona o disciplinskoj odgovornosti sudija i tužilaca;*
- III. Glavnom tužiocu Ramizu Buzhali izriče se disciplinska sankcija trajni premeštaj u Osnovno tužilaštvo u Peći, tužilac u Opštem odeljenju, u skladu sa članom 7. stav 1. tačka 1.4 Zakona o disciplinskoj odgovornosti sudija i tužilaca”.*
23. U obrazloženju svoje odluke, TSK je, između ostalog, naveo: *“...nakon što je razmotrio izveštaj koji je podneo Istražni panela, saslušao izveštavanje predsedavajućeg Istražnog panela koji je izložio sve činjenice i dokaze prikupljene u toku istražnog postupka. Disciplinskoj sednici je prisustvovao i subjekt disciplinske istrage, glavni tužilac Ramiz Buzhala, koji u svojoj odbrani nije porekao činjenicu da je poslao pitanja sa testa za stručnog saradnika, ali tvrdi da je želeći da pošalje poruku svom sinu, greškom prosledio poruku novinarki”. Tužilački savet Kosova je nakon razmatranja, analize, upoređivanja dokaza navedenih u izveštaju Istražnog panela, završne reči predsedavajućeg Istražnog panela i glavnog tužioca Ramiza Buzhale, došao do zaključka da je u konkretnom slučaju, usled prekoračenja odgovornosti glavnog tužioca, g. Buzhala, narušio svoj ugled kao glavnog tužioca i tužilačkog sistema u celini. Prema tome, nakon suspenzije sa dužnosti za slučaj u kome je utvrđen disciplinski prekršaj, disciplinska sankcija "Trajni premeštaj u Osnovno tužilaštvo u Peći, tužilac u Opštem odeljenju" je u skladu sa prekršajima utvrđenim u izveštaju Istražnog panela, a koja sankcija će imati pozitivno dejstvo na samog tužioca Buzhala da ubuduće postupa u skladu sa pravilima Kodeksa etike i profesionalnog ponašanja za tužioce”.*
24. Dana 3. februara 2023. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Vrhovnom sudu protiv odluke [KPK. br. 1579/2022] TSK-a, zbog (i) pogrešne primene zakona, (ii) procesnih povreda i (iii) pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja. Tačnije, podnosilac zahteva je tražio od Vrhovnog suda: *“...da usvoji žalbu u celosti i poništi disciplinsku odluku Tužilačkog saveta Kosova KPKI br. 1579/2022 od 23.12.2022. godine i vrati predmet Tužilačkom savetu na ponovno razmatranje ili da usvoji žalbu u celosti i preinači odluku TSK-a, tako što će me osloboditi disciplinske odgovornosti ili, ako utvrdi da sam odgovoran, da izmeni disciplinsku meru i izrekne mi mnogo blažu meru, u skladu sa utvrđenim prekršajem”.*
25. Neutvrđenog datuma, TSK je dostavio Vrhovnom sudu odgovor na žalbu, sa predlogom da se žalba podnosioca zahteva odbije, a da se odluka [KPK. br. 1579/2022] od 23. decembra 2022. godine, potvrdi, kao pravilna i zasnovana na zakonu.
26. Dana 10. februara 2023. godine, Vrhovni sud je doneo presudu A. A. br. 03/2023, kojom je odbio žalbu podnosioca zahteva i potvrdio odluku [KPK. br. 1579/2022] TSK-a od 23. decembra 2022. godine. U svojoj presudi, Vrhovni sud je, između ostalog, obrazložio da je: *“pravni stav i zaključak Tužilačkog saveta Kosova pravilan i zakonit jer pobijana odluka nije zahvaćena bitnim povredama odredaba Zakona o*

disciplinskoj odgovornosti sudija i tužilaca, činjenično stanje je pravilno i potpuno utvrđeno, a takođe nije zahvaćena ni drugim povredama, koje je žalilac naveo u žalbi”.

Navodi podnosioca zahteva

27. Podnosilac zahteva tvrdi da su osporenim presudom Vrhovnog suda, u vezi sa odlukom [KPK. br. 1579/2022] TSK-a, povređena njegova prava na “pravično i nepristrasno suđenje”, zagarantovana članom 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP.

i. Navod o povredi prava na “raspravu”

28. Na početku, podnosilac zahteva tvrdi da ga Vrhovni sud nije pozvao na raspravu iako je to on svojom žalbom tražio od Vrhovnog suda. Povodom ovog navoda, podnosilac zahteva se pozvao na slučaj Suda KI108/10, u kome je Sud, u stavu 66 presude, citirao delove iz odluke Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), odnosno iz predmeta *Gusak protiv Rusije*, br. 28956/5, presuda od 7. juna 2011. godine, stav 27, tvrdeći da ovaj slučaj shodno važi i za njegov slučaj.

ii. Navod o povredi prava na pravično suđenje zbog “nedovoljnog vremena za pripremanje odbrane”

29. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da nije imao dovoljno vremena da pripremi svoju odbranu, istakavši da je on u svojstvu subjekta istrage, pozvan samo nekoliko dana pre održavanja rasprava od strane Istražnog panela i TSK-a i da ga ovaj poslednje pomenuti nije obavestio o produženju roka za razmatranje disciplinskog predmeta koji se vodio protiv njega. Nadalje, podnosilac zahteva tvrdi da je do povrede prava na pravično suđenje došlo usled nedostavljanja primerka zapisnika sa sednice od 23. decembra 2023. godine, koji bi mu, prema njegovim rečima, pomogao da utvrdi navode koji su izneti na početku rasprave, na kojoj je osporio učešće članice TSK-a, J.G, u odlučivanju o njegovom predmetu, navodeći da je ista imala sukob interesa, zbog toga što je u jednoj televizijskoj emisiji javno izjavila da bi glasala protiv dobrovoljnog sporazuma koji je predložio Istražni panel.

iii. Navod o povredi prava na pravično suđenje zbog “pogrešnog utvrđenja činjeničnog stanja i pogrešne primene zakona”

30. Podnosilac zahteva tvrdi da je J.G. postupila u suprotnosti sa odredbama člana 8. Pravilnika [br. 10120] o organizaciji i delovanju TSK-a, odnosno u suprotnosti sa stavom 1.5 istog člana, kojim je utvrđeno da su: “članovi Saveta obavezni da ne otkriju informacije koje se tiču procesa odlučivanja i glasanja unutar Saveta”. Na osnovu toga, podnosilac zahteva tvrdi da je ocena Vrhovnog suda, da “nije mogao da utvrdi povredu stava 1. člana 13. Pravilnika br. 05/2019 o disciplinskom postupku tužilaca od strane TSK-a ili sukob interesa u pogledu sastava panela, neodrživa i u potpunoj suprotnosti sa dokazima koji su bili deo spisa predmeta. Podnosilac zahteva dalje navodi da su zaključci Vrhovnog suda u potpunoj suprotnosti sa nalazima iz Izveštaja Istražnog panela od 24. novembra 2022. godine, naglašavajući da se mnogobrojnim istražnim radnjama nije moglo utvrditi ko je poslao pitanja jer nisu nađeni dokazi. Pored toga, podnosilac zahteva navodi da je “ocena Vrhovnog suda, da su 11 od pitanja pismenog testa za ispit za stručne saradnike koji je trebalo da se održi 13. jula 2022. godine, koja su greškom poslata novinarki, ista kao i pitanja sa testa za stručne saradnike”, neodrživa, jer se samo za 6-7 od njih može smatrati da su ista iako postoje suštinske razlike u pogledu njihove formulacije”.

Relevantne odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.
[...]

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6.

(Pravo na pravično suđenje)

1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde..

[...]

3. Svako ko je optužen za krivično delo ima sledeća minimalna prava:

[...]

b) da ima dovoljno vremena i mogućnosti za pripremanje odbrane;

c) da se brani lično ili putem branioca koga sam izabere ili, ako nema dovoljno sredstava da plati za pravnu pomoć, da ovu pomoć dobije besplatno kada interesi pravde to zahtevaju.

[...]

ZAKON BR. 06/L-057 O DISCIPLINSKOJ ODGOVORNOSTI SUDIJA I TUŽILACA

Član 6.

Disciplinski prekršaji tužilaca

2. Povreda dužnosti tužioca, prema ovom zakonu, uključuje dole navedene radnje, ukoliko ih tužilac izvrši namerno ili iz nemara:

[...]

2.10. ponaša se, bilo tokom vršenja dužnosti ili privatno, na taj način da narušava ugled državnog tužioca ili čime može ugroziti poverenje javnosti u nepristrasnost i kredibilitet državnog tužioca;

[...]

Član 7.

Disciplinske sankcije

1. Za disciplinske prekršaje, odgovarajući saveti mogu sudijama odnosno tužiocima izreći jednu ili više od dole navedenih disciplinskih sankcija:

[...]

1.4. privremeni ili trajni premeštaj u niži sud odnosno tužilaštvo.

[...]

Član 12.

Istražni postupak

1. Savet pokreće disciplinski postupak na osnovu zahteva podnetog u skladu sa članom 9 stav 1 ovog zakona.

2. Nadležni organ traži od saveta pokretanje disciplinske istrage na osnovu žalbe od strane fizičkog ili pravnog lica koja nije odbijena na osnovu člana 9, stav 6, ovog zakona ili po službenoj dužnosti ako postoje opravdani razlozi da se veruje da je sudija ili tužilac počinio disciplinski prekršaj.
3. Ombudsman može tražiti od saveta da pokrene disciplinsku istragu protiv predsednika suda ili glavnog državnog tužioca ako ima razloga da veruje da je isti počinio disciplinski prekršaj iz člana 9 stav 7 ovog zakona. Prilikom prijema žalbe, ombudsman takođe može tražiti od saveta pokretanje disciplinske istrage protiv sudije ili tužioca ukoliko smatra da je nadležni organ odluku da odbije žalbu protiv tog sudije ili tužioca u suprotnosti sa članom 9 stav 5, tom prilikom on/ona treba da obrazloži zašto žalba nije trebala da bude odbijena.
4. Zahtev za pokretanje disciplinskih istraga podnosi se u pisanom obliku savetu i sudiji ili tužiocu koji je predmet istrage. Zahtev treba da sadrži identitet sudije ili tužioca protiv kojeg se vodi istraga, tačan opis činjeničnih i pravnih aspekata na osnovu kojih se sumnja na disciplinski prekršaj, kao i predlog savetu za izricanje disciplinske mere. Savet uspostavlja i vodi elektronsku bazu podataka u koju se evidentiraju sve žalbe i zahtevi za pokretanje disciplinskih istraga i podatke podnetih od strane nadležnog organa. Svaki slučaj se registruje na dan kada je savet primio žalbu ili zahtev.
5. U roku od petnaest (15) radnih dana od dobijanja zahteva za početak disciplinske istrage, Savet formira panel za izvršenje istrage. U slučaju definisanih stavom 3 ovog člana, Savet može da odbije formiranje panela za istragu ako smatra da prima facie nije od značaja ili ozbiljnog značaja, ne supstancijalno, nema veze sa disciplinskom kršenjem ili je u zastarela. Istražni panel, u vezi određenog sudije odnosno predsednika suda, sastavljen je od tri sudija iz drugog suda. Istražni panel koji se odnosi na određenog tužioca, odnosno glavni tužilac o tužiocima, sastavlja se u tri tužioca drugog tužilačkog organa. Savet određuje predsedavajućeg istražnog panela iz redova članova istražnog panela. Procedura za izbor i određivanje sudija i tužilaca za službu u istražnom panelu, određuje se od Saveta. Savet obezbeđuje administrativnu i profesionalnu pomoć za istražni panel.
6. Istražni odbor treba da obezbedi činjenice i prikupi dokaze o navodnom disciplinskom prekršaju. Sudija ili tužilac pod istragom, kao i organ koji je tražio pokretanje istražnog postupka mogu da predlože svedoke, da podnesu dokaze i traže da daju na uvid dokumenata i dokazi drugih lica ili institucija.
7. Istražni odbor pruža sudiji ili tužiocu mogućnost da bude saslušan u vezi žalbe i da ga zastupa advokat odbrane. Sudija ili tužilac koji je pod istragom treba da ima pristup dokazima koje prikuplja istražni odbor.
8. Istražni odbor treba da okonča istragu u roku od tri (3) meseca od dana kada ga je savet formirao. U izuzetnim okolnostima, savet može produžiti istragu na dodatni period do dva (2) meseca. Po okončanju istrage, istražni odbor treba da dostavi savetu, sudiji ili tužiocu koji je pod istragom i nadležnom organu koji je tražio pokretanje disciplinske istrage, pismeni izveštaj o svim prikupljenim činjenicama i dokazima. Nakon podnošenja izveštaja, istražna komisija prekida svoju funkciju.
9. Tokom istražnog postupka, savet po službenoj dužnosti ili na zahtev nadležnog organa koji je tražio pokretanje istrage, može suspendovati sudiju ili tužioca koji je pod istragom ako je to neophodno, uzimajući u obzir ozbiljnost navodnog krivičnog dela i obezbediti integritet i efikasnost istraga.
10. Tokom perioda suspenzije sudije/tužioca iz prethodnog stava, isti će primati pedeset posto (50%) mesečne plate.
11. Odredbe Zakona o krivičnom postupku sprovode se mutatis mutandis u skladu sa postupkom za prikupljanje dokaza i pravima lica pod istragom.

Član 14.
Disciplinski postupak

1. Po prijemu pismenog izveštaja o istrazi sudije ili tužioca ili sporazuma na osnovu člana 13 ovog zakona, odgovarajući savet će održati ročište u periodu od trideset (30) dana. Savet može odlučiti o održavanju dodatnog ročišta ako isto zahteva složenost predmeta. Strane u postupku će biti pozvane da prisustvuju ročištima.

Član 15.

Žalba na disciplinske odluke

1. Stranke imaju pravo žalbe na odlukama disciplinskog saveta, direktno Vrhovnom Sudu Kosova, u roku od petnaest (15) dana od dana prijema odluke. Ostali sudovi Kosova nisu nadležni da razmatraju i odlučuju u vezi disciplinske procedure prema sudijama i tužiocima.

[...]

4. Žalba se može podneti pod sledećim okolnostima:

4.1. u slučaju pogrešne primene zakona;

4.2. u slučaju kršenja postupka utvrđenog zakonom;

4.3. u slučaju faktičke ili očigledne činjenične greške koja utiče na osnovna prava stranke ukoliko ozbiljno utiče na nepristrasnost i integritet postupka.

5. Vrhovni sud, u tročlanom telu, koje je izabrao predsednik Vrhovnog suda, u roku od trideset (30) dana, razmatra žalbu i donosi odluku. Ukoliko je predsednik Vrhovnog suda subjekt odluke saveta, onda izbor članova vrši najstariji sudija Vrhovnog suda.

6. Nakon razmatranja žalbe, Vrhovni sud može potvrditi izmeniti ili vratiti odluku savetu na ponovno razmatranje.

[...]

PRAVILNIK (5/2019) O DISCIPLINSKOM POSTUPKU TUŽILACA

Član 13.

Sukob interesa i izuzeće

1. Predsedavajući, članovi Saveta i Istražnog Panela pre i tokom odvijanja istražnog i disciplinskog postupka, u momentu kada se pojavljuju okolnosti koje mogu rezultirati sa sukobom interesa, obavezni su da pismeno obaveštavaju Savet, odnosno Predsedavajućeg istražnog panela.

[...]

3. U svim slučajevima kada se pojavi sukob interesa, obustavlja se postupak dok se ne odlučuje o pretenzijama stranaka.

Prihvatljivost zahteva

31. Sud prvo razmatra da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom.
32. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, kojima je utvrđeno:

Član 113.

[Jurisdikcija i ovlašćene strane]

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

[...]

33. Sud se takođe dalje poziva i na uslove prihvatljivosti koji su precizirani u Zakonu. S tim u vezi, Sud se prvo poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, kojima je utvrđeno:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

*“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.
2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.*

Član 48.
[Tačnost zahteva]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49.
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku [...]”.

34. Što se tiče ispunjenosti gore navedenih uslova, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana i da osporava akt javnog organa, odnosno presudu Vrhovnog suda A. A. br. 3/2023 od 10. februara 2023. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosilac zahteva je takođe razjasnio osnovna prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređena od strane javnih organa, u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona i podneo je svoj zahtev u skladu sa rokovima koji su određeni u članu 49. Zakona.
35. Pored gore navedenih uslova, Sud, takođe, razmatra i da li zahtev ispunjava uslove prihvatljivosti koji su propisani u pravilu 34. [Kriterijumi prihvatljivosti], odnosno potpravilu (2) Poslovnika, kojim je utvrđeno:

Pravilo 34.
[Kriterijumi prihvatljivosti]

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju”.

36. Na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), ali i samog Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao “očigledno neosnovan” u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može da sadrži. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih “očigledno neosnovanim navodima”. Poslednje pomenuti se na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi “četvrtog stepena”; (ii) navodi koje karakteriše “jasno ili očigledno odsustvo povrede”; (iii) “nepotkrepljeni ili neobrazloženi” navodi, onda kada je ispunjen jedan od dva podkriterijuma, i to: a) kada podnosilac/teljka zahteva jednostavno navede jednu ili više odredaba Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući pritom na koji su način one prekršene, osim ukoliko je na osnovu činjenica i okolnosti predmeta povreda Ustava i EKLJP sasvim očigledna (vidi predmet ESLJP-a

Trofimchuk protiv Ukrajine, br. 4241/03, odluka od 31. maja 2005. godine; vidi, takođe, Baillard protiv Francuske, br. 6032/04, odluka od 25. septembra 2008. godine); i b) kada podnosilac/teljka zahteva propusti ili odbije da predoči materijalne dokaze kojima bi potkrepio/la svoje navode (to naročito važi za odluke sudova ili drugih domaćih vlasti), osim ukoliko postoje izuzetne okolnosti koje su van njegove/njene kontrole i koje ga/je sprečavaju da to učini (na primer, ako zatvorske vlasti odbiju da predoče Sudu dokumente iz spisa predmeta zatvorenika o kome je reč) ili ako Sud sam ne odluči drugačije (vidi slučaj Suda KI166/20, podnosilac *Ministarstvo rada i socijalne zaštite*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2021. godine, stav 43), i na kraju, (iv) "konfuzni i nejasni" navodi (vidi predmete ESLJP-a Kemmache protiv Francuske, br. 17621/91, presuda od 24. novembra 1994. godine, kategorija (i), Juta Mentzen protiv Litvanije, br. 71074/01, odluka od 7. decembra 2004. godine, kategorija (ii) i Trofimchuk protiv Ukrajine, predstavka br. 4241/03, kategorija (iii)).

37. Na početku, Sud podseća da prema sudskoj praksi ESLJP-a, žalbu/zahtev karakterišu činjenice sadržane u njoj/njemu, a ne samo pravni osnov i argumenti na koje se stranke izričito pozivaju (vidi predmet ESLJP-a Talpis protiv Italije, br. 41237/14, presuda od 18. septembra 2017. godine, stav 77 i tu citirane reference).
38. Vraćajući se na navode koji su izneti u ovom zahtevu, Sud podseća da se podnosilac zahteva žali da su osporenim presudom Vrhovnog suda, u vezi sa odlukom TSK-a, povređena njegova prava zagantovana odredbama člana 31. Ustava i odredbama člana 6. EKLJP.
39. Na osnovu spisa predmeta, Sud primećuje da se suština navoda sadržanih u zahtevu podnosioca zahteva, odnosi na činjenicu (i) da ga Vrhovni sud nije pozvao na raspravu; (ii) da mu nije ostavljeno dovoljno vremena da pripremi svoju odbranu; kao i (iii) da je u njegovom slučaju postupljeno u suprotnosti sa činjenicama i primenljivim zakonskim odredbama.
40. Sud će stoga, na osnovu napred navedenog, razmotriti i analizirati gore pomenute navoda sa stanovišta prava zagantovanih Ustavom i EKLJP-om, primenivši opšta načela utvrđena od strane Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), na osnovu kojih su Sud, ali i redovni sudovi, dužni da u skladu sa članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, ljudska prava i osnovne slobode zagantovane ovim Ustavom tumače u saglasnosti sa sudskom prakse ESLJP-a.

I. Ocena Suda povodom navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP

i. Što se tiče "prava na raspravu"

a) Opšta načela

41. Povodom navoda koji pokreću pitanja prava na saslušanje, odnosno na raspravu, Sud se poziva na sudsku praksu ESLJP-a, kojom je utvrđeno da stav 1. člana 6. EKLJP, štiti parnične stranke od tajnog upravljanja pravdom, u odsustvu javne rasprave. Javnost sudskih postupaka je takođe jedan od glavnih mehanizama kojima se čuva poverenje u pravdu. Takvo načelo, štaviše, doprinosi postizanju ciljeva člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP, koji se tiču pravično suđenja, a čije garantovanje je jedno od osnovnih načela svakog demokratskog društva sadržanih u Ustavu i EKLJP-u.
42. Sud naglašava da je sudska praksa ESLJP-a ustanovila osnovna načela u pogledu prava na raspravu. Na osnovu ove sudske prakse, Sud je takođe utvrdio relevantna načela i izuzetke, na osnovu kojih se ocenjuje nužnost održavanja rasprave u zavisnosti od

okolnosti predmetnih slučajeva. Nedavno je Sud, nizom presuda, stavio naglasak na ova načela, utvrdivši povredu člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP zbog neodržavanja rasprave pred PKVS-om, odnosno i pred Specijalizovanim i pred Žalbenim većem, prilikom utvrđivanja prava radnika bivšeg preduzeća "Agimi", nakon njegove privatizacije, a Sud će se na ove slučajeve u nastavku pozivati kao na slučajeve Suda koji se odnose na bivše preduzeće "Agimi" (vidi 5 (pet) presuda u slučajevima bivšeg preduzeća "Agimi": [KI145/19](#), [KI146/19](#), [KI147/19](#), [KI149/19](#), [KI150/19](#), [KI151/19](#), [KI152/19](#), [KI153/19](#), [KI154/19](#), [KI155/19](#), [KI156/19](#), [KI157/19](#) i [KI159/19](#), sa podnosiocima *Et-hem Bokshi i drugi*, presuda od 10. decembra 2020. godine; [KI160/19](#), [KI161/19](#), [KI162/19](#), [KI164/19](#), [KI165/19](#), [KI166/19](#), [KI167/19](#), [KI168/19](#), [KI169/19](#), [KI170/19](#), [KI171/19](#), [KI172/19](#), [KI173/19](#) i [KI178/19](#), sa podnosiocima *Muhamet Këndusi i drugi*, presuda od 27. januara 2021. godine; [KI181/19](#), [KI182/19](#) i [KI183/19](#), sa podnosiocima *Fllanza Naka, Fatmire Lima i Lemar Masar Zhubi*, presuda od 27. januara 2021. godine; [KI220/19](#), [KI221/19](#), [KI223/19](#) i [KI234/19](#), sa podnosiocima *Sadete Koca Lila i drugi*, presuda od 25. marta 2021. godine; i [KI186/19](#); [KI187/19](#), [KI200/19](#) i [KI208/19](#), sa podnosiocima *Belkize Vula Shala i drugi*, presuda od 28. aprila 2021. godine).

43. Sud podseća da u principu parnične stranke imaju pravo na javnu raspravu, ali da takva obaveza nije apsolutna. ESLJP je naglasio da je u postupcima pred sudom prvog i jedinog stepena, pravo na raspravu zagaranovano stavom 1. člana 6. EKLJP (vidi, između ostalog, predmete ESLJP-a [Fredin protiv Švedske \(br. 2\)](#), predstavka br. [18928/91](#), presuda od 23. februara 1994. godine, stavovi 21-22; [Allan Jacobsson protiv Švedske \(br. 2\)](#), predstavka br. [\(8/1997/792/993\)](#), presuda od 19. februara 1998. godine, stav 46; [Göç protiv Turske](#), predstavka br. [36590/97](#), presuda od 11. jula 2002. godine, stav 47; i [Selmani i drugi protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije](#), predstavka br. [18928/91](#), presuda od 9. februara 2017. godine, stavovi 37-39). Izuzetak od ovog opšteg pravila, predstavljaju slučajevi u kojima "postoje izuzetne okolnosti koje opravdavaju to što se odustalo od rasprave" u prvom i jedinom stepenu (vidi, u ovom aspektu, predmete ESLJP-a [Hesse-Anger i Anger protiv Nemačke](#), odluka od 17. maja 2001. godine; i [Mirovni Inštitut protiv Slovenije](#), predstavka br. [32303/13](#), presuda od 13. marta 2018. godine, stav 36). Karakter takvih izuzetnih okolnosti proističe iz prirode problema koje sadrži određeni predmet, na primer, predmeti koji se odnose isključivo na pravna pitanja ili na pitanja veoma tehničke prirode (vidi predmet ESLJP-a [Kootummel protiv Austrije](#), predstavka br. [49616/06](#), presuda od 10. decembra 2009. godine, stavovi 19 i 20).
44. Što se tiče drugog pitanja, odnosno obaveze održavanja rasprave pred sudovima drugog i trećeg stepena, sudska praksa ESLJP-a naglašava da se izostanak rasprave može opravdati posebnim okolnostima postupka o kome je reč pod uslovom da je rasprava održana u prvom stepenu (vidi slučaj Suda [KI85/19](#), podnosilac *Bujar Shabani*, rešenje od 6. aprila 2020. godine, stav 83; kao i predmet ESLJP-a [Salomonsson protiv Švedske](#), br. [38978/97](#), presuda od 12. novembra 2002. godine, stav 36). Na taj način se za postupke pred apelacionim sudovima, koji obuhvataju samo pravna, a ne i činjenična pitanja, može smatrati da su u skladu sa garancijama sadržanim u stavu 1. člana 6. EKLJP, čak i ako u drugom stepenu nije održana rasprava (vidi, u ovom kontekstu, predmet ESLJP-a [Miller protiv Švedske](#), br. [55853/00](#), presuda od 8. februara 2005. godine, stav 30).
45. U principu, izostanak rasprave se može opravdati samo "postojanjem izuzetnih okolnosti", koje su definisane sudskom praksom ESLJP-a, a u suprotnom ona je zagaranovana strankama na najmanje jednom nivou nadležnosti, na osnovu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP (vidi slučajeve Suda u predmetu bivšeg preduzeća "Agimi", [KI145/19](#), [KI145/19](#), [KI146/19](#), [KI147/19](#), [KI149/19](#), [KI150/19](#), [KI151/19](#),

[KI152/19](#), [KI153/19](#), [KI154/19](#), [KI155/19](#), [KI156/19](#), [KI157/19](#) i [KI159/19](#), podnosilac *Et-hem Bokshi i drugi*, citiran iznad).

46. Naime, rasprava nije nužna kada nema pitanja verodostojnosti ili sporne činjenice koje zahtevaju raspravu i sudovi mogu da donesu pravičnu i obrazloženu odluku na osnovu podnesaka stranaka i drugog materijala u pismenoj formi (vidi predmete ESLJP-a: [Döry protiv Švedske](#), br. 28394/95, presuda od 12. novembra 2002. godine, stav 37; [Saccoccia protiv Austrije](#), presuda od 18. decembra 2008. godine, stav 73).
47. Na osnovu napred navedenog, Sud podseća da stav 1. člana 6. EKLJP, u principu, garantuje održavanje rasprave na najmanje jednom nivou odlučivanja. Ona je, u principu, (i) nužna ako prvostepeni sud ima isključivu nadležnost za donošenje odluke o činjeničnim i pravnim pitanjima; i (ii) nije nužna u drugom stepenu ako je rasprava održana u prvom stepenu, i pored činjenice da takvo utvrđenje zavisi od karakteristika konkretnog slučaja, na primer, ako drugi stepen odlučuje i o činjeničnim i o pravnim pitanjima; i (iii) nužna u drugom stepenu ako ista nije održana u prvom stepenu u slučajevima kada drugi stepen ima punu nadležnost za ispitivanje odluke prvog stepena i u odnosu na činjenična i na pravna pitanja. Izuzetak od ovih slučajeva se, u principu, pravi samo ako *“postoje izuzetne okolnosti koje opravdavaju izostanak rasprave”*, i koje je ESLJP, kao što je prethodno objašnjeno, kroz svoju sudsku praksu definisao kao slučajeve koji se odnose isključivo na pravna pitanja ili su visokotehničke prirode.

b) Primena prethodno izloženih načela na okolnosti konkretnog slučaja

48. Sud na početku naglašava da se okolnosti konkretnog slučaja odnose isključivo na pitanja disciplinske prirode, koji je sproveden na dva nivoa nadležnosti, na osnovu ZDOST-a i podzakonskih akata koji uređuju oblast discipline i odgovornosti sudija i tužilaca. U takvim okolnostima, zakonodavac je dodelio TSK-u ovlašćenja da kao prva instanca odlučuje o činjeničnim i pravnim pitanjima, kada se bavi pitanjima disciplinske prirode. Isto tako, zakonodavac je takođe predvideo i delotvorna pravna sredstva protiv odluka TSK-a, odnosno mogućnost podnošenja žalbe Vrhovnom sudu, koji, u principu, odlučuje o zakonitosti odluka prve instance, odnosno TSK-a.
49. U tom kontekstu, Sud će dalje razmotriti i analizirati da li je podnosiocu zahteva omogućeno pravo da bude saslušan u vezi sa svojim predmetom. S tim u vezi, Sud se poziva na spise predmeta i primećuje da je podnosilac zahteva tokom celog disciplinskog postupka, pa do njegovog okončanja osporenim presudom Vrhovnog suda, u svojstvu subjekta istrage saslušan četiri (4) puta, prvobitno od strane Istražnog panela, dana 31. avgusta 2022. godine, koji je osnovao TSK-a, zatim 30. septembra 2022. godine od strane samog TSK-a, koji je vratio predmet Istražnom panelu radi potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, i da je isti ponovo saslušan 23. novembra 2022. godine od strane Istražnog panela i 23. decembra 2022. godine od strane TSK-a.
50. U ovom slučaju, Sud primećuje da je TSK kao prva instanca izveo činjenice i dokaze u predmetu koji su bili predmet razmatranja pred njim i utvrdio, sledeće: *“...Tužilački savet Kosova je nakon razmatranja, analize, upoređivanja dokaza navedenih u izveštaju Istražnog panela, završne reči predsedavajućeg Istražnog panela i glavnog tužioca Ramiza Buzhale, došao do zaključka da je u konkretnom slučaju, usled prekoračenja odgovornosti glavnog tužioca, g. Buzhala, narušio svoj ugled kao glavnog tužioca i tužilačkog sistema u celini”*.
51. Sud, primećuje da je TSK, u slučaju podnosioca zahteva odlučio je o činjeničnim i pravnim pitanjima i da je pre nego što je doneo odluku u vezi sa predmetom saslušao je ponjega i predsedavajućeg Istražnog panela, u skladu sa nadležnostima utvrđenim važećim aktima. Podnosilac zahteva je, uprkos činjenici da ga je dva puta saslušao

Istražni panel i dva puta TSK, više puta insistirao da ga sasluša i druga instanca, odnosno Vrhovni sud, koji je u potpunosti prihvatio način izvođenja činjenica i dokaza od strane TSK-a i nije smatrao potrebnim da održi još jednu raspravu za odlučivanje o predmetnoj stvari.

52. U tom smislu, Sud, na osnovu prakse ESLJP-a, naglašava da redovni sudovi moraju imati u vidu zahteve/potrebu za efikasnošću i načelo ekonomičnosti. Sistematsko održavanje rasprave bi moglo da ugrozi posebnu pažnju koju treba ispoljiti prilikom vođenja predmeta (vidi, *mutatis mutandis*, predmet ESLJP-a [*Affaire Schuler-Zraggen protiv Švajcarske*](#), br. 14518/89, presuda od 24. juna 1993. godine). Iako javna rasprava predstavlja jedno od osnovnih načela predviđenih u stavu 1. člana 6. EKLJP, obaveza održavanja takve rasprave nije apsolutna (vidi predmet ESLJP-a [*De Tommaso protiv Italije*](#), br. 43395/09, presuda od 23. februara 2017. godine, stav 163). Kako bi se utvrdilo da li je suđenje održano u skladu sa zahtevima javnosti, nužno je uzeti u obzir postupke u celini ([*Axen protiv Nemačke, predstavka br. 8273/78*](#), presuda od 8. decembra 1983. godine, stav 28).
53. Na sličan način ESLJP postupa i u onim slučajevima u kojima su pitanja pred nadležnim sudom isključivo pravna, i ne sadrže ocenu spornih činjenica. Sud podseća da je na ovakav način postupio i Vrhovni sud, kao krajnja instanca, koji nije pokrenuo dileme po činjeničnim i pravnim pitanjima, koja bi dovela u pitanje pravičnost postupka kao celine. Dakle, bilo je u potpunosti u nadležnosti Vrhovnog suda da sazove ili ne sazove raspravu u predmetu podnosioca zahteva, pošto je isti saslušan od strane prve instance.
54. U prilog ovom utvrđenju, Sud podseća da je presudom ESLJP-a [*Ramos Nunes de Carvalho e Sá protiv Portugala*](#), konkretno utvrđeno da je rasprava nužna u okolnostima koje obuhvataju potrebu za razmatranjem pravnih i činjeničnih pitanja, uključujući i predmete u kojima je potrebna ocena da li su niži organi pravilno ocenili činjenice. Ovo posebno važi u okolnostima u kojima rasprava nije održana ni pred nižom instancom.
55. Shodno tome, Sud, uzimajući u obzir činjenicu: (i) da su u slučaju podnosioca zahteva održane četiri (4) rasprave, dve od strane Istražnog panela i dve od strane TSK-a, kao prvog nivoa nadležnosti; (ii) da je isti saslušan od strane TSK-a, u vezi sa činjeničnim i pravnim pitanjima; (iii) da su mu date dovoljne mogućnosti da iznese svoj slučaj pred Istražnim panelom i TSK-om; i (iv) da Vrhovni sud, prilikom razmatranja njegovog slučaja nije otvarao činjenična pitanja u smislu ocene nekog novog dokaza; i (v) da je pitanje koje je bilo na razmatranju pred Vrhovnim sudom bilo isključivo pravno, a koji je odlučio u predmetu na osnovu spisa predmeta, smatra da je podnosilac zahteva pravilno saslušan.
56. S obzirom na navedeno, Sud smatra da je u okolnostima konkretnog slučaja ispunjen standard saslušane stranke i da se za radnje Vrhovnog suda ne može reći da su nesaglasne sa utvrđenim načelima, odnosno sudskom praksom ESLJP-a, koja se direktno primenjuje u unutrašnjem pravnom poretku Republike Kosovo.
57. Shodno tome, Sud smatra da navodi podnosioca zahteva o povredi prava na "raspravu" od strane Vrhovnog suda, spadaju u treću (iii) kategoriju "*nepotkrepljenih ili neobrazloženih*" navoda, pa stoga iste na ustavnim osnovama proglašava očigledno neosnovanim.

ii. Povodom navoda podnosioca zahteva da "nije imao dovoljno vremena za pripremanje odbrane"

a) Opšta načela

58. Povodom ovog navoda, Sud najpre ističe da je pravo na pripremu odbrane zagarantovano odredbama člana 30. Ustava i stavom 3 (b) člana 6. EKLJP. Svrha odredaba je da ilustruju pojam “pravičnog suđenja” u vezi sa tipičnim procesnim situacijama koje nastaju u krivičnim predmetima i da se obezbedi pravičnost krivičnog postupka u celini. Stoga, garancije predviđene stavom 3 (b) člana 6. EKLJP moraju se tumačiti u skladu sa okolnostima slučaja i u opštem kontekstu postupka (vidi predmet ESLJP-a [Mayzit protiv Rusije, br. 63378/00](#), presuda od 20. januara 2005. godine).
59. Sud, takođe, ističe da član 30. Ustava u svetlu tumačenja stava 3 (b) člana 6. EKLJP-a garantuje optuženom “adekvatno vreme i uslove za pripremu svoje odbrane” i stoga podrazumeva da suštinska odbrambena aktivnost u njeno ime može obuhvatati sve što je “neophodno” za pripremu sudskog razmatranja. Optuženi mora imati mogućnost da svoju odbranu organizuje na odgovarajući način i bez ograničenja u pogledu mogućnosti iznošenja svih relevantnih argumenata odbrane pred sudskim telom i da na taj način utiče na ishod postupka. Odredba se krši samo ako to postane nemoguće (vidi predmet ESLJP-a [Can protiv Austrije, br. 9300/81](#), izveštaj Komisije od 12. jula 1984. godine, Serija A br. 96, stav 53).
60. U tom kontekstu, “prava na odbranu”, zagarantovana članom 30. Ustava u odnosu na član 6. EKLJP-a, stvorena su, pre svega, da bi se uspostavila, što je više to moguće, jednakost između tužilaštva i odbrane. Olakšice koje treba dati optuženom su ograničene na one koje mu pomažu ili mogu pomoći u pripremi njegove odbrane (vidi predmet ESLJP-a [Jespers protiv Belgije, br. 8403/78](#), izveštaj Komisije od 14. decembra 1981. godine, DR 27, str. 61, stavovi 55 i 57).
61. Sud ističe da optuženi treba da bude u mogućnosti da zatraži odlaganje ili ostavljanje za kasnije na sednici, ako vidi bilo kakav problem sa utvrđenim rokom (vidi predmete ESLJP-a [Campbell i Fell protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#), presuda od 28. juna 1984. godine, stav 98; [Bäckström i Andersson protiv Švedske](#), predstavka br. 67930/01, odluka od 5. septembra 2006. godine; [Craxi protiv Italije \(br. 1\)](#), stav 72), osim u izuzetnim okolnostima ([Goddi protiv Italije](#), predstavka br. 8966/80, presuda od 9. aprila 1984. godine, stav 31) ili ako u domaćem pravu i praksi nema osnova za tako nešto ([Galstyan protiv Jermenije](#), predstavka br. 26986/03, presuda od 15. novembra 2007. godine, stav 85).

b) Primena prethodno izloženih načela na okolnosti konkretnog slučaja

62. Sud na početku podseća da podnosilac zahteva svoj navod o povredi ovog prava povezuje sa činjenicom da je u svojstvu subjekta istrage pozvan samo nekoliko dana pre održavanja rasprava od strane Istražnog panela i TSK-a i da ga poslednje pomenuti nije obavestio o produženju roka za razmatranje disciplinskog predmeta koji se vodio protiv njega. Nadalje, podnosilac zahteva naglašava da je do povrede ovog prava došlo kao rezultat nedostavljanja primerka zapisnika sa sednice od 23. decembra 2023. godine održane od strane TSK-a, koji bi mu, prema njegovim rečima, pomogao da utvrdi navode koji su izneti na samom početku rasprave.
63. Povodom ovog navoda, Sud primećuje da je podnosilac zahteva tokom svih faza postupka imao dovoljno mogućnosti da ospori nalaze Istražnog panela i TSK-a. Pored toga, Sud podseća da je u vezi sa prirodom disciplinskih prekršaja podnosilac zahteva obavesthen već na početku disciplinskog postupka koji je pokrenut protiv njega. Iz tog razloga, Sud ocenjuje da je isti, kako se vidi, imao dovoljno vremena da pripremi svoju odbranu i to se lako može potvrditi spisima predmeta.

64. Što se tiče navoda da je i nedostavljanje zapisnika od 23. decembra 2022. godine od strane TSK-a, uticalo na to da nije pravilno pripremio odbranu, Sud podseća da pismeni zapisnik pomaže sudskom procesu, odnosno sudovima da utvrde navode procesnih stranaka u procesu suđenja, u vezi sa nekim određenim navodom ili prigovorom. Pored toga, zapisnik od 23. decembra 2022. godine je podvrgnut oceni od strane Vrhovnog suda, koji je na osnovu tvrdnji i izjava podnosioca zahteva odbio njegov navod koji se odnosio na sukob interesa članice J.G, obrazloživši sledeće: *“Podnosilac žalbe navodi povredu člana 13. Pravilnika br. 05/2019, ili postojanje sukoba interesa u pogledu sastava panela, za koje pitanje naglašava da ga je pokrenuo na ročištu od 23.12.2022. godine, međutim, ovaj sud nije mogao da utvrdi takvu povredu na osnovu spisa predmeta. Radi ispitivanja ovog navoda, ovaj sud je službenim putem tražio do Tužilačkog saveta zapisnik sa ročišta od 23. decembra 2020. godine, međutim, iz sadržaja zapisnika ne proizilazi da je podnosilac zahteva izneo takve navode, kako to tvrdi u žalbi”*.
65. Sud, uzimajući u obzir gore navedenu činjenicu, da je podnosilac zahteva imao brojne i efektivne mogućnosti da ospori činjenice protiv njega pred redovnim sudovima, smatra da su njegove tvrdnje o *„nemogućnosti da pripremi svoju odbranu“*, garantovane odredbama člana 31. Ustava i odredbe člana 6. EKLJP takođe spadaju u treću kategoriju (iii) *„nepotkrijepljenih ili neopravdanih“* tvrdnji, pa se isti po ustavnim osnovama proglašavaju očigledno neosnovanim.

iii. Povodom navoda podnosioca zahteva o “pogrešnom utvrđenju činjenica i pogrešnoj primeni zakona”

66. Sud podseća da se navod podnosioca zahteva o povredi prava na “pravično i nepristrasno suđenje” odnosi, između ostalog, i na način utvrđivanja činjenica i primene zakona od strane javnih organa, naglašavajući da se brojnim istražnim radnjama nije moglo utvrditi ko je poslao pitanja sa testa. Podnosilac zahteva dalje navodi da je ocena Vrhovnog suda, da su 11 od pitanja pismenog testa za ispit za stručne saradnike koji je trebalo da se održi 13. jula 2022. godine, koja su greškom poslata novinarki, ista kao i pitanja sa testa za stručne saradnike, neodrživa, jer se samo za 6-7 od njih može smatrati da su ista iako postoje suštinske razlike u pogledu njihove formulacije.
67. Po oceni Suda, navodi koje je izneo podnosilac zahteva pokreću pitanja prirode četvrtog stepena jer se odnose na činjenična i pravna pitanja. Shodno tome, Ustavni sud je, u principu, naglasio da ono što se ne može dovesti u pitanje predstavljaju nalazi redovnih sudova koji se odnose na: (i) utvrđivanje činjenica u predmetu; (ii) tumačenje i primenu zakona; (iii) prihvatljivost i ocenu dokaza na suđenju; (iv) suštinska pravičnost ishoda građanskog spora; ili čak (v) krivica ili nevinost optuženog u krivičnom postupku.
68. Sud je dosledno zastupao ovaj stav na osnovu sudske prakse ESLJP-a, koja jasno kaže da nije uloga ovog Suda da preispituje zaključke redovnih sudova koji se odnose na činjenično stanje i primenu materijalnog prava (vidi slučaj Suda [KI49/19](#), podnosilac *Limak Kosovo International Airport A.D, “Adem Jashari”*, rešenje od 10. septembra 2019. godine, i [KI08/23](#), citiran iznad, stav 35).
69. Sud podseća da član 31. Ustava nikome ne garantuje povoljan ishod u sudskom procesu, niti određuje da će sud dovesti u pitanje primenu materijalnog prava od strane redovnih sudova u građanskom sporu, u kojem uglavnom jedna od stranaka dobija, da druga gubi. Sud, takođe, naglašava da nezadovoljstvo podnosioca zahteva rezultatom postupka pred redovnim sudovima ne može samo po sebi da pokrene argumentovani navod o povredi osnovnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom (vidi predmet

ESLJP-a [Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske](#), presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21; slučaj Suda [KI96/21](#), podnosilac *Xhelal Zherka*, rešenje od 10. septembra 2021. godine).

70. Sud, ipak, naglašava da sudska praksa ESLJP-a i Suda takođe utvrđuju i okolnosti pod kojima treba napraviti izuzetke od ovog stava. Kao što je prethodno navedeno, dok redovni sudovi imaju primarni zadatak da reše probleme oko tumačenja primenljivog zakona, uloga Suda je da se uveri ili proveri da efekti ovog tumačenja budu kompatibilni sa Ustavom i EKLJP (vidi, u ovom smislu, predmet ESLJP-a [Miragall Escolano i drugi protiv Španije](#), presuda od 25. maja 2000. godine). U principu, takav izuzetak se odnosi na slučajeve za koje se ispostavi da su očigledno proizvoljni, uključujući i one u kojima je sud "primenio zakon na očigledno pogrešan način" u nekom specifičnom slučaju i koji su možda rezultirali "proizvoljnim" ili "očigledno nerazumnim" zaključcima za podnosioca o kome je reč..
71. U vezi sa prirodom ovih navoda, Sud se poziva na relevantne delove presude Vrhovnog suda, koji je obrazložio: "Vrhovni sud Kosova je prihvatio stav TSK-a o primeni materijalnog prava, ocenivši da je u skladu sa dokazanim činjeničnim stanjem, materijalno pravo primenjeno na pravilan i zakonit način, iz razloga što je članom 6. stav 2. Zakona o disciplinskoj odgovornosti sudija i tužilaca utvrđeno da: "Povreda dužnosti tužioca, prema ovom zakonu, uključuje dole navedene radnje, ukoliko ih tužilac izvrši namerno ili iz nemara: podstav 2.10 utvrđuje: "ponaša se, bilo tokom vršenja dužnosti ili privatno, na taj način da narušava ugled državnog tužioca ili čime može ugroziti poverenje javnosti u nepristrasnost i kredibilitet državnog tužioca". Dok je članom 7. stav 1. ovog zakona utvrđeno da: "Za disciplinske prekršaje, odgovarajući saveti mogu sudijama odnosno tužiocima izreći jednu ili više od dole navedenih disciplinskih sankcija: 1.1. ne javnu pisanu opomenu; 1.2. javnu pismenu opomenu; 1.3. privremeno smanjenje zarade do pedeset procenata (50%) za period od jedne (1) godine; 1.4. privremeni ili trajni premeštaj u niži sud odnosno tužilaštvo; 1.5. predlog za razrešenje", dok je stavom 2. ovog člana utvrđeno da: "Disciplinske mere se izriču samo u skladu sa principom proporcionalnosti i uzimajući u obzir: 2.1. broj i težinu disciplinskih prekršaja koje je počinio sudija ili tužilac; 2.2. posledice disciplinskog prekršaja; 2.3. okolnosti pod kojima je počinjen disciplinski prekršaj; 2.4. rad i opšte ponašanje sudije ili tužioca; 2.5. ponašanje i nivo saradnje sudije ili tužioca tokom disciplinskog postupka".
72. U zaključku, Vrhovni sud je utvrdio: "Iz tumačenja ovih zakonskih odredbi, Vrhovni sud je došao do zaključka da je TSK pravilno primenio materijalno pravo i da je utvrđena disciplinska odgovornost glavnog tužioca koju je naveo nadležni organ, za koju mu je i izrekao disciplinsku sankciju. Takođe, Vrhovni sud ocenjuje da je disciplinska sankcija koju je izrekao TSK u potpunoj saglasnosti sa načelom srazmernosti zbog činjenice da je prilikom odlučivanja uzeo u obzir ozbiljnost disciplinskog prekršaja koji je izvršio glavni tužilac, posledice disciplinskog prekršaja, okolnosti u kojima je izvršen disciplinski prekršaj, ukupno ponašanje tužioca, kao i ponašanje i saradnju tužioca u disciplinskom postupku, okolnosti koje su uticale na utvrđivanje nivoa srazmernosti, između disciplinskog prekršaja i disciplinske mere, kao što je utvrđeno članom 7. stav 2. Zakona o disciplinskoj odgovornosti sudija i tužilaca".
73. Sa svega napred navedenog, Sud ocenjuje da podnosilac zahteva zapravo nije uspeo da podigne nivo argumentacije navodnih povreda na ustavni nivo, iz razloga što nije dalje razradio u čemu se sastoji proizvoljnost u tumačenju norme zakona koji je primenio Vrhovni sud. Pored toga, Sud primećuje da je podnosilac zahteva dobio obrazloženi odgovor na sve navode koji pokreću činjenična i pravna pitanja, koja je izneo u žalbi od

3. februara 2023. godine, uključujući i navode koji se odnose na nesrazmernost disciplinske sankcije izrečene od strane TSK-a.

74. Naime, Sud ocenjuje da u konkretnom slučaju nije ispunjen isključujući kriterijum, kada je tumačenje norme primenljivog zakona od strane javnog organa moglo biti "očigledno pogrešno", rezultirajući tako "proizvoljnim" ili "očigledno nerazumnim" zaključcima ili da su sprovedeni postupci u celini možda bili nepravični ili proizvoljni (vidi, slično tome, predmet ESLJP-a *García Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stavovi 29 i 30; vidi, takođe, slučajeve Suda *KI22/19*, podnosilac *Sabit Ilazi*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. juna 2019. godine, stav 42; *KI64/20*, podnosilac *Asllan Meka*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. avgusta 2020. godine, stav 41; i *KI22/19*, citiran iznad, stav 43).
75. Stoga, na osnovu gore navedenih izlaganja, Sud utvrđuje da navodi podnosioca zahteva o povredi odredbama člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, spadaju u prvu (i) kategoriju navoda koji se kategorišu kao navodi prirode "četvrtog stepena" i da se isti, kao takvi, na ustavnim osnovama, proglašavaju očigledno neosnovanim.

Zaključci

76. U zaključku, Sud, uzimajući u obzir sve gore navedena izlaganja i utvrđenja, zaključuje da se (I) navodi podnosioca zahteva o povredi prava na raspravu od strane Vrhovnog suda, i navodi o nemogućnosti da pripremi svoju odbranu, spadaju na treću (iii) kategoriju "nepotkrepljenih ili neobrazloženih" navoda, i stoga iste na ustavnim osnovama proglašava očigledno neosnovanim; i (II) navodi koji se odnose „o pogrešnom utvrđenju činjenica i pogrešnoj primeni zakona“, kvalifikuju u prvo (i) kategoriju navoda koji se kategorišu kao navodi prirode "četvrtog stepena" i da se isti, kao takvi, na ustavnim osnovama, proglašavaju očigledno neosnovanim.
77. Shodno tome, zahtev se u celini mora proglasiti neprihvatljivim, u skladu sa podstavom (2) pravila 34. [Kriterijumi prihvatljivosti] Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa stavovima 1. i 7. člana 113. Ustava, članovima 20. i 47. Zakona, pravilom 34 (2) i pravilom 48 (1) (b) Poslovnika, na svojoj sednici održanoj 16. jula 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa stavom 4. člana 20. Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu danom njegovog objavljivanja u Službenom listu, u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani